

Fäbodriksdag, extra stämma
2020-09-27 samt sid 1(8)
2021-09 26

Styrelsens svar på motionerna 4 -11 från 2020 och 1-5 från 2021 samt förslag till beslut vid extra stämman 2021-09-26

(Motionerna 1-3 behandlades vid extra stämman 27 sept. -20 och protokollsutdrag bifogas i slutet av dokumentet.)

Motion nr 4, 5 Tidsbegränsade dispenser för djurhållning på fäbod

Marika Kaspergård
Pauline Palmcrantz

Två skrivelser – (motioner) en från Marika Kaspergård och en från Pauline Palmcrantz tar upp frågan om den dispens som finns, till 1 januari 2024, om att binda upp mjölkande kor över natten i fäboden. Hänvisning görs också till rapporten SJV 2019:17 som skriver; ” Vi bedömer att det bör övervägas att ha generella undantag från kravet för sådan djurhållning som är värdefull ur kultur- eller husdjursgenetiskt perspektiv. Dessa riskerar annars att försvinna och gäller exempelvis hållning av svenska lantraser i bevarandesyfte och djurhållning i traditionellt fäbodbruk”.

Frågan är även viktig vad gäller hållande av uppbunden tjur i avelssyfte.

Styrelsen instämmer med motionärerna om att en generell dispens är viktig för en fortsatt livsmedelsproduktion på fäbodvallar. FSF kommer att arbeta för och påvisa problemet för berörda myndigheter.

Styrelsen föreslår årsstämman **besluta:**

Att bifalla motionerna och att FSF tar den med sig i sitt fortsatta arbete.

Kompletterande upplysningar inför extra stämman sept. -21:

FSF har genom sin Näringslivsgrupp svarat på en aktuell remiss i frågan om generellt undantag för fäbodens djur ang krav att hålla djur lösgående 210308. Finns på vår hemsida. Näringsdepartementet svarar vid påringning att remissförfarandet inte har slutförts (sept.-21).

Styrelsen föreslår extra stämman **besluta:** att styrelsen fortsätter att bevaka frågan.

Motion nr 6 ” Behovet av att höja status för fäbodbruk och fäbodkultur till riksintresse”.

Olle Larsson

Fäbodriksdag, extra stämma
2020-09-27 samt sid 2(8)
2021-09 26

Motionären tar upp viktiga frågor som är komplexa. Styrelsen instämmer i motionens intentioner att höja status för fäbodbruk och fäbodkultur och anser det väl värt att fördjupa diskussionen om vad som är bästa sättet för att uppnå syftet. Styrelsen avser att initiera ett sådant arbete.

Styrelsen föreslår årsstämman **besluta:**

Att bifalla intentionerna i motionen och ställa sig bakom styrelsens kommentarer.

Kompletterande upplysningar inför extra stämman sept. -21:

Utöver förra årets styrelses yttrande har ett arbete pågått. Vi kommit mycket långt med ansökan till att bli upptagen på Unescos lista över immateriella kulturarv. Vilket kommer att ge en mycket högre status.

Vi har inför årets Fäbodriksdag väckt frågorna kring vilka skydd som är gångbara och haft pass kring det för att förankra så att styrelsen sen kan gå vidare med frågan. Vi har i kontakter vi tagit blivit avrådade från att kräva att fäbodbruket ska ha status av riksintresse med nationellt status.

Vi väljer att arbeta vidare med statushöjningen på ett regionalt och lokalt plan där det kan finnas flera möjligheter. Styrelsen strävar också efter att använda processen kring immateriellt kulturarv för att lyfta de möjligheter som finns och som kan bli lokala/regionala lösningar.

Styrelsen föreslår som förra året extra stämma **besluta:**

Att bifalla intentionerna i motionen och ställa sig bakom styrelsens kommentarer.

Motion 7 konsekvenserna för fäbodbruket av rennäringens verksamheter

Åke Eriksson

Motionen berör de frågor som FSF arbetar med kring Mulbetesrätt, urminnes hävd och sedvana.

Dessa frågor måste klarläggas och arbetet tar tid och rör sej på flera rättsliga nivåer: regering och riksdag. FSF arbetar med det och är vårt långsiktiga mål.

Under tiden måste vi vara extra uppmärksamma så att dessa rättigheter inte tillfälligt löses regionalt/lokalt och därmed kan bli felaktigt prejudicerande. Detta är vårt kortsiktiga mål.

Vid kontakter med Åke Eriksson, motionären framkommer att kontakter tagits med LSt och dess jurister, berörd sameby m.fl. Och förändringar har skett.

Fäbodriksdag, extra stämma
 2020-09-27 samt sid 3(8)
2021-09 26

FSF följer frågan tillsammans representanter från Jämtlands Härjedalens Fäbodförening (JHFF).

Styrelsen föreslår årsstämman **besluta:**

Att bifalla intentionerna i motionen och ställa sig bakom styrelsens yttrande.

Kompletterande upplysningar inför extra stämman sept. -21:

Åke Eriksson har stått fast vid sitt beslut och har inte tagit emot någon hjälp till fasta stängsel kring sin fäbodvall från länsstyrelsen. Mulbetet har lika stor rätt som renbetet att bedrivas fritt. Nya kontakter har tagits både med sameby, länsstyrelse och härnäst landshövdingen.

Styrelsen föreslår extra stämman **besluta:** att styrelsen fortsätter att bevaka frågan. Och att Åke Eriksson tar stöd av JHFFs regionala ordförande Inga Lis Sjöberg-Bromée samt våra representanter i FSF styrelse: John Arne Thyselius och Svante Johansson som bevakar betesrättsfrågorna. Se även svar på motion 11 kring förslag av tillsättande av referensgrupp vid Länsstyrelsen i Östersund

Motion nr 8 Konventionen om biologisk mångfald

Sven-Erik Johansson

Motionen tar upp en fråga som vi i styrelsen anser att vi har med oss i det arbete vi bedriver. Vi var så sent som i våras delaktig i den hearing som regeringskansliet genomförde strax före Corona viruset började härja. Regeringen ska under hösten tydligen lyfta frågan igen. I detta ligger även vårt mål att försöka skapa en större omfattande projektverksamhet för att verka för att fäbodbruket och utmarksbruket blir ett immateriellt kulturarv. Vi bevakar och försöker se möjligheter inte minst tillsammans med Centrum för biologisk mångfald vid SLU i Uppsala (CBM)). Förbundet har också under en relativt kort tid flyttat fram positionerna och upplever att vi har ett relativt gott förtroende hos många myndigheter, där inte minst vår tidskrift varit en väg framåt.

Vi har som förbund vuxit så det knakar och på mindre än ett år vuxit från 42 medlemmar till närmare 150 stycken. Tidningen Svensk fäbodkultur och utmarksbruk har vuxit i upplaga och nummer 3 2020 trycktes i 500 exemplar, då den sprids även till myndigheter och politiker. Vid Fäbodriksdagen i Söderhamn medverkade Håkan Tunón från CBM och ett första steg togs i arbetet med Immateriellt kulturarv. Vägen fram, där ser vi att göra ett omfattande projekt som verkar och genomförs med en regional och lokal medverkan. Inte bara för fäbodbrukare utan även tillsammans med kommuner, länsstyrelser m.fl.

Fäbodriksdag, extra stämma
2020-09-27 samt sid 4(8)
2021-09 26

Styrelsen anser att vi väl fyller motionärens förslag. Allt hänger ihop och det här är frågor som måste få ta tid. Vid årets Fäbodriksdag har vi indirekt arbetat med frågan inte minst i de workshops och de uttalanden/öppna brev som vi gemensamt behandlat.

Styrelsen föreslår årsstämman **besluta:**
Att anse motionen vara besvarad.

Kompletterande upplysningar inför extra stämman sept. -21:

Utöver styrelsens yttrande förra året kan styrelsen tillägga det arbete som skett kring projektet "Fäbodens värden ett kulturarv för världen" vägen mot Unescos lista över immateriella kulturarv.

Styrelsen förslår som förra året extra stämma **besluta:**
Att anse motionen vara besvarad

Motion nr 9 Hundhållningen i fäbodbrukets betesmarker

Kristian Olofsson

Styrelsens yttrande

Motionären signalerar ett behov av att diskutera hundhållningen i fäbodbrukets betesmarker, hur konflikter kan undvikas/förebyggas och hänvisar bl.a. till hur Norge hanterar frågan (se motion). Motionären förslår att diskussioner bör tas med de större jägarorganisationerna om dessa frågor och i andra hand med Naturvårdsverket.

Styrelsen föreslår årsstämman **besluta:**
Att bifalla motionen

Kompletterande upplysningar inför extra stämman sept. -21:

Styrelsen har lyft frågan i olika sammanhang och hämtat in synpunkter. Arbetet har påbörjats men behöver lyftas på flera nivåer. Förslag finns om broschyr kring hundhållning i betes- och jaktmarker. Samarbete ska sökas med jägarförbund på riksnivå samt fortsatt arbeta med kontakter med lokala jaktlag och jaktledare.

Styrelsen föreslår extra stämman **besluta:** att arbetet med motionen får fortsätta i styrelsen och ute i verkligheten där jakt förekommer vid fäbodbruk.

Fäbodriksdag, extra stämma
 2020-09-27 samt sid 5(8)
2021-09 26

Motion nr 10 Gör fäbodar till ett immateriellt kulturarv

Inga-Lis Sjöberg-Bromée

Dörren har under en längre tid varit stängd från regeringens sida att gå vidare med rekommendationer till Unesco att uniciteter såsom fäbodbruket kan utses som immateriella kulturarv. Nu har dörren öppnats lite på glänt och FSF söker med ljus och lykta efter projektmedel och finansiering för att komma igång med ett arbete mot att fäbodbruket kan få en utses av FN: organet Unesco som immateriellt kulturarv.

Vi har kontakter med Riksantikvarieämbetet och Institutet för språk och Folkminnen (ISOF) i denna fråga.

Styrelsen föreslår årsstämman **besluta:**

Att bifalla motionen och anse den besvarad

Kompletterande upplysningar inför extra stämman sept. -21:

Tillägg till förra årets yttrande är att motionens intentioner är väl uppfyllda. Förbundet har lämnat in en ansökan och det har skett tillsammans med Norsk seterkultur som medsökande.

Styrelsen föreslår extra stämman **besluta:**

Att styrelsen har stämmans fulla och enhälliga stöd i det fortsatta arbetet med projektet ” Fäbodens värden ett kulturarv för världen”

Motion nr 11 Hänsynstaganden till fäbodbruket

Ole Nordin

John Arne Thyselius

Det motionärerna tar upp i sin motion är i allra högsta grad viktiga frågor att ta med oss i fortsatt arbete. Det handlar att göra rätt och att ha respekt för fäbodbruket i myndighetsutövning och i exploateringsfrågor i framtiden.

Det är också viktigt att man som fäbodbrukare är aktiv lokalt. Innan bygglov som exempel beviljas så ska rågrannar tillfrågas och ges möjligheter till synpunkter.

De har även rätt att överklaga. Så även om vi som förbund vill verka i motionärernas andemening så måste det också utgå ifrån ett lokalt perspektiv och engagemang. De som lättast faller mellan stolarna i dessa frågor är där det handlar om arrendebbrukare och marker mm som har samfällida lösningar. Här är lokal kunskap och engagemang mycket viktigt.

Fäbodriksdag, extra stämma
2020-09-27 samt sid 6(8)
2021-09 26

Styrelsen föreslår årsstämman **besluta:**

Att bifalla motionen och FSF tar den med sig i sitt fortsatta arbete.

Kompletterande upplysningar inför extra stämman sept. -21

FSF har under året tagit fram en **broschyr kring mulbete** som distribuerats till FSF alla medlemmar samt flera berörda.

Styrelsen har haft kontakter med Lantmäteriet i Gävle och dess generaldirektör för att få in synpunkter på motionen. Motionen har registrerats som ett eget ärende och har skickats till rätt instans i Lantmäteriet för handläggning och svar till FSF.

Styrelsen föreslår extra stämman **besluta**

att FSF tillsätter en arbetsgrupp i frågan med representanter berörda delar av fäbodlänen och gör en arbetsbeskrivning med uppdrag utifrån intentionerna i motionen och motion 2-21

att FSF gör en hemställan till Länsstyrelsen i Östersund om att tillsätta en referensgrupp både med representanter från förbundet FSF och den regionala fäbodföreningen JHFF samt representanter för rennäringen.

Nya motioner 2021

Motion 1-21 **Vi behöver värna fäbodbruket och fäbodkulturen inför hoten från storskalig vindkraft.** Per Lundberg

Årsstämman tog beslut förra året och styrelsen har ingen anledning att förändra vare sig i inriktning eller svar.

Styrelsen har inför årets Fäbodriksdag lyft frågan kring olika lagskydd så som riksintresse. Det vi fått klara indicier på är att det inte är någon lätt fråga att lösa och få en acceptans för att fäbodbruket ska omfattas av ett generellt riksintresse enligt miljöbalken. Däremot finns det många fäbodvallar som lokalt har olika förhöjda värden som är värda att synliggöra.

Styrelsen har valt att arbeta med att försöka skapa resurser och få till ett arbete med myndigheterna lokalt/regionalt för att se vilka möjligheter som finns att skydda fäbodbruket i framtiden. Vi arbetar vidare med ett engagemang i den frågan i samband med vår strävan att tillsammans med Norsk Seterkultur upptas på Unescos lista över immateriella kulturarv. Ett arbete vi från styrelsens sida väljer att prioritera idag.

Motion 2-21 Fortsatt dokumentation och fakta om fäbodkultur och historia

Peter Wagenius

Styrelsens förslag till beslut:

Att FSF tillsätter en arbetsgrupp i frågan med representanter från berörda delar av fäbodlänen och gör en arbetsbeskrivning med uppdrag utifrån intentionerna i motionen 11:20 och motion 2-21

Att FSF gör en hemställan till Länsstyrelsen i Östersund om att tillsätta en referensgrupp med representanter från Förbundet FSF, den regionala fäbodföreningen JHFF samt representanter från rennärigen

Motion 3-21 Utveckla hanteringen av integritets- och jävsfrågor inom FSF

Valberedningen

Styrelsens yttrande:

Styrelsen instämmer i huvudsak med valberedningens motion. Dock finns det mera i våra stadgar som förbund som behöver en översyn. Fäbodrörelsen har för första gången i historien samlats tillsammans i ett förbund. Nu när det steget är avklarat finns det saker att ta tag i när det gäller, inte minst stadgeskrivning. Vi har fortfarande regionala föreningar med egna stadgar. Dessa bör ses över så att de gäller för en regional förening och kopplas till och fungera tillsammans med förbundets stadgar. Det är ett relativt omfattande arbete där de regionala föreningarna också ska vara med i arbetet.

Styrelsen föreslår årsstämman **besluta** att styrelsen får i uppdrag att tillsätta en arbetsgrupp med uppdraget att genomföra förslag till en stadgerevidering, vilket då också innefattar valberedningens förslag i motionen. Styrelsen ser att arbetet kan påbörjas under 2022 och presenteras inför ordinarie årsstämma under 2023.

Motion 4,5 om Rovdjursskador, psykiska och sekundära

Goth Bertil Johansson mfl

Styrelsen svar på motionen: arbete pågår hela tiden med vår styrelseledamot Svante Johanssons deltagande i flera grupper i frågan i bla Nationella Rovdjursrådet och i arbetet med revidering av den svenska strategin för viltförvaltning. Svante är också kontaktperson och sammankallande för en grupp med fäbodrörelsens delegater i viltförvaltningsdelegationerna i fäbodlänen.

Fäbodriksdag, extra stämma
2020-09-27 samt sid 8(8)
2021-09 26

Fäbodrörelsen anser

- Det är inte fäbodbruket som ska finansiera rovdjurspolitiken – full kostnadsersättning för förebyggande insatser och vid skadeangrepp!
- Att acceptera att när fäbodbrukaren har problem så måste det erkännas och inte bevisas mot uppvisande av flertal attacker och många dödade och skadade husdjur – skyddsjaksreglerna behöver reformeras.
- Mer och bättre hjälp till förebyggande åtgärder som kan sättas in redan vid störningar så att ett rovdjursangrepp aldrig behöver ske – det skulle gynna alla!
- Dokumentation av effekter vid störningar och angrepp för att öka kunskaperna om påverkan på tamdjurens hälsa och beteende för att kunna få även indirekta skador godkända som negativ rovdjurspåverkan.
- Samordning mellan myndigheter pågår och kan alltid förbättras och utvecklas Den ena handen ger och den andra handen tar. Fäbodbruket får ersättningar från framförallt via EUs jordbruksstöd och nationellt stöd. Dessa stöd äts snabbt upp när andra myndigheter inte ersätter för de kostnader som uppstår av den för rovdjuren generösa ekonomiska politiken.

Styrelsen föreslår extra stämman att **besluta**: motionen anses vara besvarad

Utdrag ur protokoll extra stämma vid Fäbodriksdagen 27 sept. -20 i Klövsjö

Motion 1 och 2 Fäbodrörelsen och vindkraftsutbyggnad.

Beslut: Att bifalla intentionerna i motionens och skrivelsens konkreta förslag och ställa sig bakom styrelsens kommentarer

Motion 3 Fäbodhistoria i Härjedalen och Jämtland

Under diskussionen yrkas bifall till motionen och följande tilläggsförslag från Kristian Olofsson:

1. att arbeta för högre status och bättre hänsynstaganden till fäbodbruk och fäbodkultur genom möjligheten att utpeka även fäbodbruk och fäbodkultur som riksintresse.
2. att utveckla fäbodrörelsens kunskap kring dessa frågor genom att - dels skapa ett nätverk/arbetsgrupp för information, dokumentation och analys samt förankring inför fortsatt agerande kring dessa frågor. Nätverket/arbetsgruppen ska ha förankring i styrelsen
dels att engagera sig i arbetet inför och med den planerade utredningen av rennärlagen.

Beslut: extra årsstämman beslutar att bifalla motionen och Kristian Olofsson tilläggsförslag, samt att FSF tillsammans med JHFF får i uppdrag att arbeta vidare med frågan